9-2513
†

ს. ს. ს. რ

განათლების სახალხო კომისარიატი.

დაუსწრებელი პედინსტიტუტი.

ენისა და ლიტერატურის სექცია.

I კურსი.

პროფ. გ. ახვლედიანი და დოც. არნ. ჩიქობავა.

ენათმეცნიერების პრეპოდევტიკა და ზოგადი ფონეტიკა

1932 წ. VII. 15.

განაკვეთი პირველი.

ტფილისი 1932 წ.

ენა, როგორც ენათმეცნიერების საგანი მატერიალისტური დიალექტიკის თვალსაზრისით.

წინასწარი განსაზღვრებანი. სახელწოდება „ენათმეცნიერების პროპედევტიკა" მოითხოვს ორი ცნების წინასწარ გარკვევას; ეს ცნებებია: „პროპედევტიკა" და „ენათმეცნიერება". „პროპედევტიკა" ნაწარმოებია ბერძნული სიტყვიდან „ჰე პროპაიდეია" – „წინასწარი შესამზადებელი სწავლა". რაც შეეხება „ენათმეცნიერებას", მას ჩვეულებრივად განსაზღვრავენ, როგორც მეცნიერებას ენის შესახებ. ახლა შეიძლება დავჯერდეთ ამ ზოგადს განსაზღვრებას; სრული განსაზღვრება მოცემული იქნება ბოლოს, როცა ენათმეცნიერება—ცნების შინაარს სათანადოდ გავითვალისწინებთ.

ამ ზოგად განსაზღვრებას ამთავითვე ორი რამ უნდა დავუმატოთ: 1. ენათმეცნიერება არის მეცნიერება დანაწევრებულ ბგერებში მოცემული მეტყველების შესახებ და, მაშასადამე, ყოველი სხვაგვარი ენა (მაგ. ჟესტ-მიმიკის ენა) მხოლოდ იმდენად არის მის შესწავლის საგანი, რამდენადაც უპირისპირდება დანაწევრებულ ბგერებში მოცემულს მეტყველებას და მნიშვნელოვანია ზოგადი „ენა"—ცნების დახასიათება—ინტერპრეტაციისათვის. 2. ენათმეცნიერება არ არის სხვადასხვა ენების პრაქტიკული ცოდნა: მრავალ ენაზე მოლაპარაკე ადამიანი მხოლოდ ამიტომ ისევე არ იქნება ენათმეცნიე-